

NOVINKY VO FARMAKOTERAPII: KATEGORIZÁCIA OD 1. JANUÁRA 2009

Dagmar Hroncová

Nekomerčné vzdelávacie centrum Mediforum, Bratislava

Do zoznamu liečiv a liekov hrađených alebo čiastočne hrađených na základe zdravotného poistenia s účinnosťou od 1. januára 2009 pribudne podľa návrhu Ministerstva zdravotníctva SR niekoľko nových liekov. V kategorizácii v SR sa po prvýkrát objavia niektoré nové účinné látky a tiež fixná kombinácia liečiv.

Via pract., 2008, roč. 5 (11): 495

Ivemend (fosaprepitant) sa používa na prevenciu akútnej a oneskorenej nevoľnosti a vracania, ktoré sú spojené s vysoko emetogénnou protirakovinovou chemoterapiou založenou na cisplatine a na prevenciu nevoľnosti a vracania pri stredne emetogénnej chemoterapii. Fosaprepitant sa v tele mení na aprepitant, ktorý je antagonistom receptora neurokinínu 1 (NK1). Zabraňuje, aby sa chemická látka, substancia P, naviazala na receptory NK1, čo by viedlo k nevoľnosti a vracaniu. Podáva sa ako súčasť kombinovanej terapie.

Preskripčné obmedzenie (PO): HEM, ONK.

Volibris (ambrisentan) je indikovaný na liečbu pacientov s pľúcnou artériovou hypertenziou (PAH) funkčnej triedy II a III podľa klasifikácie SZO s cieľom zlepšiť záťažovú kapacitu. Účinnosť bola preukázaná pri idiopatickej PAH a pri PAH spojenej s ochorením spojivového tkaniva. Pri ochorení PAH dochádza k vážnemu zúženiu krvných ciev v pľúcach, čo spôsobuje vysoký tlak krvi v cievach odoberajúcich krv zo srdca do pľúc. Tento tlak znižuje množstvo kyslíka, ktoré sa môže dostať krvou do pľúc, a tak sa sťažuje vykonávanie fyzickej aktivity. Ambrisentan blokuje receptory pre hormón endotelín spôsobujúci sťahovanie krvných ciev, čím umožňuje dilatáciu ciev a pomáha znižovať krvný tlak a zlepšovať symptómy. Volibris patrí medzi lieky na ojedinelé ochorenia (orphan drugs).

PO: KAR.

Prestance je fixnou kombináciou liečiv **perindoprilarginín a amlodipín**. Používa sa v substitučnej terapii na liečbu esenciálnej hypertenzie a/alebo stabilnej ischemickej choroby srdca u pacientov, ktorí sú už kontrolovaní perindoprilom a amlodipínom podávanými súběžne v rovnakých dávkových hladinách. Perindopril je zo skupiny ACE inhibítorov a amlodipín patrí k blokátorom kalciového kanála.

Bez PO.

Tyverb (lapatinib) je indikovaný na liečbu pacientok s pokročilým alebo metastatickým karcinómom prsníka, ktorých tumory vykazujú nadmernú expresiu receptora ErbB2 (HER2). Užíva sa

v kombinácii s kapecitabínom. Pacientky majú mať progresívne ochorenie po predchádzajúcej liečbe, ktorá musí zahŕňať antracyklíny a taxány a liečbu metastáz trastuzumabom. Malá molekula lapatinib patrí do skupiny liekov nazývaných inhibítory proteínkináz. Tieto enzýmy sa nachádzajú v niektorých receptoroch na povrchu rakovinových buniek vrátane ErbB2, ktorý je receptorom epidermálneho rastového faktoru a produkuje ho približne štvrtina nádorov prsníka. ErbB2 sa podieľa na stimulácii nekontrolovateľného delenia buniek a ich blokovaním pomáha Tyverb regulovať delenie buniek.

PO: ONK.

Torisel (temsirolimus) je liekom prvej voľby u pacientov s pokročilým karcinómom z obličkových buniek, ktorí majú aspoň tri zo šiestich prognosticky rizikových faktorov podľa Motzerových kritérií. Temsirolimus je selektívny inhibítor mTOR (cicavčia cieľová kináza rapamycínu), čo má za následok zastavenie rastu v G1 fáze bunkového cyklu v nádorových bunkách prostredníctvom regulácie proteínov bunkového cyklu. Okrem toho temsirolimus potláča hladiny HIF (hypoxiú indukované faktory) a VEGF (vaskulárny endotelový rastový faktor) v nádore a jeho mikroprostredí, čím sa spomaľuje tvorba nových ciev. Torisel je liekom na ojedinelé ochorenia (orphan drug).

PO: ONK.

Circadin (melatonín) je určený pre krátkodobú liečbu primárnej insomnie charakterizovanej nízkou kvalitou spánku u pacientov starších ako 55 rokov v monoterapii. Melatonín je hormón produkovaný epifýzou a podieľa sa na regulácii denných rytmov a spánku. Starší ľudia môžu produkovať menej melatonínu, čo vedie ku vzniku insomnie. Circadin náhradou hormónu zvyšuje hladiny melatonínu v krvi postupne, počas niekoľkých hodín, čím zlepšuje kvalitu spánku.

Bez PO.

Concerta (metylfenidátchlorid) je indikovaná ako súčasť komplexného liečebného programu u detí nad 6 rokov a u adolescentov s hyperkinetickou poru-

chou – porucha aktivity a pozornosti (ADHD). Podľa návrhu indikačných obmedzení je liečba hrađená u adolescentov do dovŕšenia 18 roku veku. Liek sa indikuje, ak sú ostatné liečebné opatrenia nedostatočné, pričom začatie liečby sa musí opierať o veľmi dôkladné zhodnotenie závažnosti a chronickej príznakov dieťaťa vo vzťahu k jeho veku. Concerta je liekom s kontrolovaným predĺženým uvoľňovaním, čo umožňuje podávanie jedenkrát denne ráno, neruší spánok, nedochádza k výkyvom hladiny, a tak ani k zmenám klinickej účinnosti. Predpokladá sa, že stimulans CNS metylfenidátchlorid inhibuje spätné vychytávanie noradrenalínu a dopamínu, čím zlepšuje pozornosť, nevedie k útlmu a znižuje hyperaktivitu a impulzivitu.

PO: PSY.

OptiMARK (gadoversetamid) je liek *len na diagnostické použitie*. Používa sa pri zobrazovaní CNS a pečene pomocou nukleárnej magnetickej rezonancie (NMR) a poskytuje zlepšenie kontrastu, uľahčuje vizualizáciu a pomáha pri charakterizácii ložiskových lézií a abnormálnych štruktúr. Účinná látka gadoversetamid obsahuje gadolínium, kovový prvok vzácnych zemín, ktorý reaguje s molekulami vody. Výsledkom reakcie je silnejší signál molekúl vody a jasnejší obraz pri NMR, pri ktorej sa využívajú slabé magnetické polia vytvorené molekulami vody v tele. Gadolínium v prípravku OptiMARK je naviazané na ďalšiu chemickú látku v cheláte, takže kov sa neuvolňuje v tele ale ostáva zachytený v cheláte, kým sa nevylúči z tela močom.

Bez PO.

Referencie

www.emea.europa.eu

www.mzsr.sk

www.sukl.sk

Ing. Mgr. Dagmar Hroncová

Mediforum, nekomerčné vzdelávacie centrum spoločnosti GlaxoSmithKline
Galvaniho 7/A, 821 04 Bratislava
e-mail: dagmar.d.hroncova@gsk.com